

Гетьманцева Н.Д., д.ю.н., професор,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА З ПОЗИЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Як показує історія, еволюції піддається не тільки держава і право, а й взаємодія самого суспільства та держави. Причому воно здійснюється таким чином, що не тільки суспільство впливає на трансформацію держави, а й остання впливає на стан суспільства, шляхом регулювання суспільних відносин, часто перетворюючи їх із приватних у публічні і навпаки. Внаслідок такої взаємодії і суспільство, і держава набувають нових соціальних якостей, які з часом стають архаїчними. Більшість вітчизняних і зарубіжних дослідників обмежуються вказівками те що, це конституційна характеристика держави, яка наділена рядом ознак, що співвідносяться з її соціальними обов'язками. На цій підставі виділяють соціальну політику як систему тих чи інших спільних заходів держави у соціальній сфері. Але не береться до уваги саме та обставина, що соціальна політика сучасної держави є внутрішньо суперечливою: з одного боку, вона повинна задовольняти потреби осіб, що займаються підприємницькою діяльністю та сприяти розвитку приватного виробництва та ринку, з іншого – ця політика має забезпечувати соціальні потреби найманих працівників та адекватну оплату їх праці.

Під соціальною політикою держави слід розуміти засновану на історичному розвитку держави законодавчо оформлену функцію держави, що має на меті забезпечення рівня добробуту населення, необхідного для сталого та незалежного розвитку виробництва та суспільства в цілому. При цьому еволюція та перспективи розвитку соціальної функції держави будуть залежними не лише від тієї мети і завдань, які ставить перед собою держава як офіційний представник всього суспільства, а й від співвідношення соціально-політичних сил. В умовах інноваційної ринкової економіки соціальну політику вчені економісти розуміють «як систему цілеспрямованих державних заходів з врегулювання відносин між різними соціальними групами населення щодо підвищення суспільного добробуту, покращення якості та рівня життя, раціонального використання людського потенціалу і на цій основі зростання ефективності функціонування економіки країни» [3].

В цілому, з правової точки зору, на соціальну політику покладена місія гармонізації інтересів держави, бізнесу і суспільства з урахуванням як внутрішніх так і зовнішніх можливостей і обмежень. Зростання людського фактора в умовах цифрових революцій і одночасне розуміння

ключової ролі пов'язаної з людським розвитком, стає все більше загально визнаним. В цих умовах необхідний пошук нової моделі соціальної політики, що визначав би формування і використання людського капіталу, що є спільною проблемою для всіх розвинених країн, а тому універсальних рішень тут бути не може. Як правило, традиційне розуміння соціальної політики зводиться до галузей соціальної сфери, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальний захист і культуру. Проте коло проблем і можливостей для розвитку людини виходить далеко за ці рамки, тому обговорювати власне соціальний розвиток без розуміння ситуації на ринку праці, сфери житла, демографічних і макроекономічних трендів розвитку, політичної, економічної ситуації в країні не уявляється можливим.

Соціальна політика за умов трансформації суспільних відносин формування соціальної держави й громадського суспільства має на меті знизити, а в перспективі звести нанівець роль у соціальному житті чинників, що втрачають соціальне значення або гальмують процес суспільної соціодинаміки, і створити умови для посилення ролі чинників, що сприяють соціальному поступу, посилюють соціальну безпеку людини [2, с. 25].

Соціальна політика повинна розглядатися «як найважливіший інструмент, за допомогою якого суспільство підтримує соціальну стабільність і забезпечує ключові передумови розвитку, пов'язані з формуванням людського капіталу та гармонізацією відносин між суспільними групами» [1]. Тому і суть соціальної політики повинна виходити з позицій соціальної держави, в якій встановлений такий правовий порядок, який би гарантував конституційні права, свободи людини, формальну юридичну рівність і можливість усіх перед законом, іншими словами, загальне визнання права, яке передбачає неприпустимість задоволення соціально-економічних прав одних членів суспільства на шкоду іншим. Такі положення повинні слугувати тим правовим фундаментом, на якому демократична, правова держава повинна функціонувати, власне, як соціальна. Саме з цих позицій потрібна ефективна система соціальної підтримки громадян, перш за все найбільш вразливих верств населення, які не можуть нарівні з усіма конкурувати на ринку праці. Тому стратегічною метою соціальної політики є створення сприятливих економічних, правових, соціальних та політичних умов, які засновані на конструктивному партнерстві для того, щоб кожна людина-праці могла працювати та гідно заробляти, утримувати не тільки себе, а й свою родину на гідному сучасної людини рівні. Реалізація такої мети забезпечує реалізацію всього комплексу формально визначених і юридично гарантованих можливостей особистості користуватися соціальними і духовними благами суспільства. Адже без відповідальної

демократичної влади, громадянського суспільства, відповідного ресурсного забезпечення, ефективного економічного розвитку вирішити нагальні соціальні проблеми неможливо. Тому до основних проблем та невирішених завдань соціальної політики в Україні можна віднести імміграцію та міграцію робочої сили, випадки дискримінації, та на цьому тлі відповідні соціальні наслідки і структурні зміни в економіці країни, демографічну кризу, процеси старіння населення, зростання витрат на соціальні потреби, проблеми системи оподаткування.

Література

1. Квітка А.В. Роль соціальної політики у розвитку людського потенціалу. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4401>.
2. Моторнюк О.І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. С. 23–26. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2016/7.pdf.
3. Харченко А.М. Соціальна проблема глобалізації – бідність: шляхи її подолання. Трансформація глобальної економіки. 2012. № 1 (5). С. 7–12.

УДК 347.941(043.2)

Гетманцев О.В., к.ю.н.,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

ПЕРЕКОНЛИВІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА ВЛАСТИВІСТЬ ДОКАЗУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У цивільному судочинстві України центральне місце займає процес доказування обставин справи на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог або заперечень. Важливою передумовою для ухвалення законного та обґрунтованого рішення судом є встановлення обставин справи. Фактичні обставини, їх наявність або відсутність, встановлюється завдяки доказуванню, яке урегульовується більшістю норм Цивільного процесуального кодексу України (далі ЦПКУ) [1]. Саме ці норми ЦПКУ врегульовують процесуальну поведінку суду та учасників судового процесу пов'язану з доказуванням і доказами. Основними суб'єктами доказування все ж таки є учасники справи. Сторони, треті особи, заявники та заінтересовані особи, органи та особи, яким за законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб та їх представники приймають активну участь в збиранні, поданні до суду і дослідженні доказів [2, с. 354].